

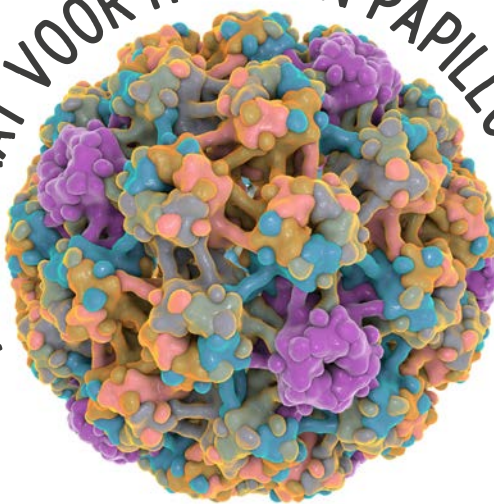
DOE DE QUIZ EN
TEST
JE KENNIS!

VACCINEREN TEGEN HPV?

ONTDEK HIER ALLES OVER HET **H**UMAAN **P**PAPILLOMA**V**IRUS

HPV STAAT VOOR HUMAAN PAPILLOMAVIRUS

ONTDEK IN DEZE BROCHURE HOE JE JEZELF KAN BESCHERMEN
TEGEN HPV-INFECTIES EN DAARAAN VERWANTE ZIEKTEN.

INHOUDSTAFEL

Wat is HPV ^{1,2,3,4} ?	4
Hoe kan je HPV opsporen ^{1,5} ?	6
Wat kunnen de gevolgen zijn ^{1,6} ?	7
Hoe kan je een HPV-besmetting vermijden ¹ ?	11
Ik wil mij laten vaccineren, wat nu ⁷ ?	12
Quiz: juist of fout?	13
Wat kan je als ouder doen?	15

1. Hoge Gezondheidsraad. Vaccinatie tegen infecties veroorzaakt door het humaan papillomavirus. Brussel: HGR; 2017. Advies nr. 9181.

2. Hartwig S, et al. Estimation of the overall burden of cancers, precancerous lesions, and genital warts attributable to 9-valent HPV vaccine types in women and men in Europe. *Infect Agent Cancer*. 2017;12:19 (Annex 1).

3. Hartwig S, et al. Estimation of the epidemiological burden of HPV-related anogenital cancers, precancerous lesions, and genital warts in women and men in Europe: potential additional benefit of a nine-valent second generation HPV vaccine compared to first generation HPV vaccines. *Papillomavirus Res*. 2015;1:90 -100 (Annex 3).

4. Weaver BA. Epidemiology and Natural History of Genital Human Papillomavirus Infection. *J Am Osteopath Assoc*. 2006;106(3 suppl 1):S2 -8.

5. Domus Medica. Cervixkankerscreening - data on file.

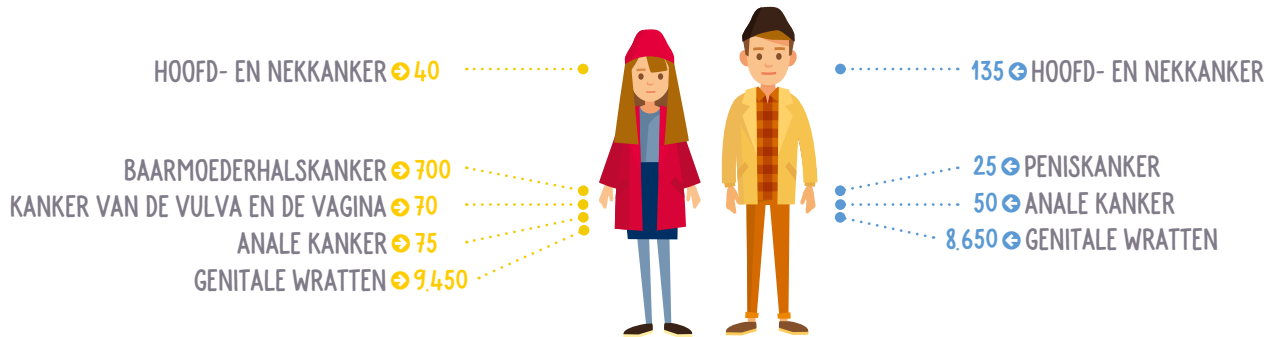
6. Woodman C, et al. The natural history of cervical HPV infection: unresolved issues. *Nat Rev Cancer*. 2007;7:11 -22.

7. Belgisch Centrum voor Farmacotherapeutische Informatie (BCFI): HPV vaccinatie. <http://www.bcfi.be/nl/chapters/137frag-11452>. Last access: 03/2018.

WAT IS HPV?

Het humaan papillomavirus (HPV) is een familie van virussen die de huid en de slijmvliezen infecteren. In totaal bestaan er meer dan 200 HPV-types die zowel bij vrouwen als mannen kunnen voorkomen op de inwendige en uitwendige geslachtsdelen, de anusstreek, bepaalde delen van de huid en ook in de mond.

Ongeveer 12 van deze HPV-types zijn zogenaamde hoog-risico HPV-types en zijn verantwoordelijk voor voorlopers van kankers of zelfs voor kankers. Het gaat dan meestal om baarmoederhalskanker maar ook om andere vormen van kanker bij vrouwen en mannen. In bijna 90% van de gevallen gaat een HPV-infectie onopgemerkt voorbij, maar bepaalde varianten van het HPV-virus kunnen zowel bij vrouwen als bij mannen tot ernstige en vervelende ziekten leiden.

Schatting van het gemiddeld aantal nieuwe HPV-gerelateerde kankers en genitale wratten per jaar in België.

SOMS BLIJFT HET HPV-VIRUS SLUIMEREND ACHTER IN HET LICHAAM ZONDER TEKENEN OF SYMPTOMEN

De overdracht van humaan papillomavirussen (HPV) gebeurt wereldwijd.

± 80%

van de seksueel actieve bevolking krijgt ooit te maken met een HPV-infectie, waarvan de helft voorkomt in de leeftijd van 15 tot 24 jaar.

Het gaat om een onzichtbare infectie, die in de meeste gevallen onopgemerkt blijft en er bestaat geen eenvoudige manier om na te gaan of iemand besmet is met het HPV-virus.

Wat kan het risico op een HPV-infectie verhogen:

- ▶ Seksuele activiteit op jonge leeftijd
- ▶ Meerdere partners
- ▶ Andere seksueel overdraagbare aandoeningen (SOA)

Hoe geraak je besmet met het HPV-virus?

- ▶ Seksueel contact met besmet slijm (genitaal, oraal of anaal)
- ▶ Huid op huid contact
- ▶ Via besmette oppervlakten

Bijna 90% van de besmette personen zullen het virus na 2 of 3 jaar spontaan elimineren dankzij hun natuurlijke immuniteit.

TE VERTONEN EN HET KAN HIERDOOR WORDEN OVERGEDRAGEN ZONDER HET ZELF TE WETEN.

HOE KAN JE HPV OPSPOREN?

Er bestaan tests voor man en vrouw om het HPV-virus op te sporen, waarbij naar het DNA van HPV-virussen wordt gezocht. Een positief resultaat betekent echter geenszins dat men al een voorloper van kanker of kanker heeft! Het duidt enkel op de aanwezigheid van het virus, wat betekent dat men het kan overdragen naar haar of zijn seksuele partners.

± 99%

van alle gevallen van baarmoederhalskanker wordt veroorzaakt door HPV. Het risico op baarmoederhalskanker kan opgespoord worden via het uitstrijkje. Met een speciaal spateltje of borsteltje zal de arts cellen afschrapen uit het vaginale slijmvlies en de baarmoederhals. Deze worden naar een laboratorium gestuurd waar ze geanalyseerd worden. Screening via een uitstrijkje blijft belangrijk en kan ervoor zorgen dat 60% van de sterfgevallen die veroorzaakt worden door baarmoederhalskanker vermeden wordt.

IN BELGIË WORDT AAN ALLE VROUWEN TUSSEN 25 EN 65 JAAR AANGERADEN OM ZICH REGELMATIG TE LATEN SCREENEN. DIT STANDAARD UITSTRIJKJE WORDT EENMAAL OM DE DRIE JAAR TERUGBETAALD.

SCREENING BLIJFT BELANGRIJK.

WAT KUNNEN DE GEVOLGEN ZIJN?

Het risico op een HPV-infectie verschilt volgens het HPV-type. Sommige HPV-infecties ontwikkelen langzaam zonder zichtbare of voelbare symptomen, ze sluimeren in het lichaam of verdwijnen vanzelf. Sommige kunnen leiden tot genitale wratten, daarentegen kunnen anderen ook leiden tot voorlopers van kankers en zelfs kankers.

Hieronder kan je een overzicht van de mogelijke gevolgen van een HPV-infectie terugvinden:

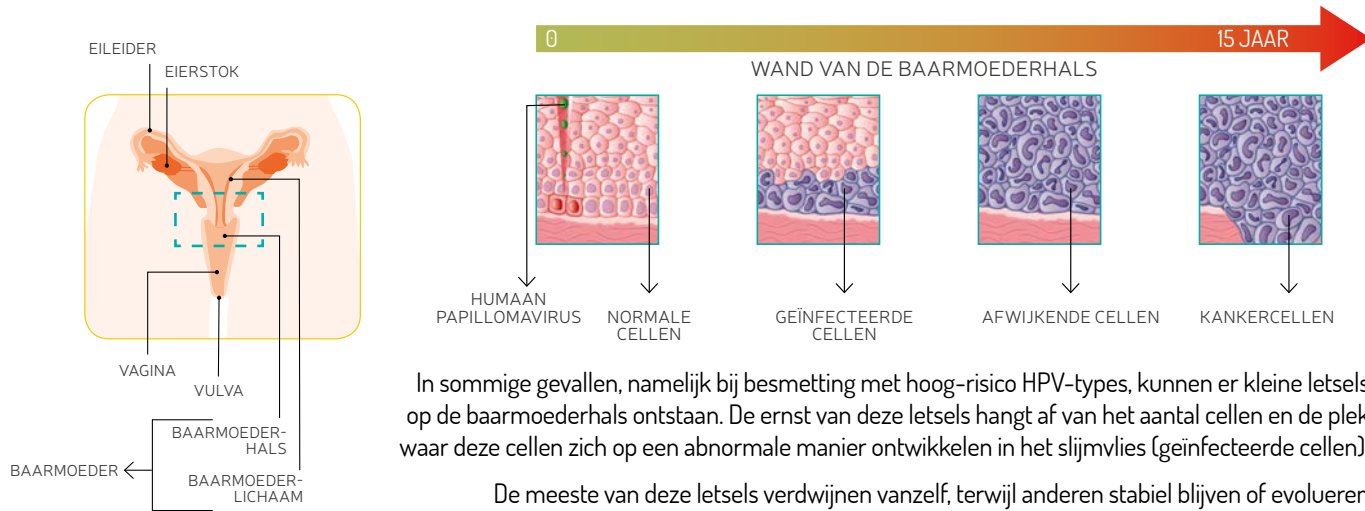

EEN HPV-INFECTIE KAN ERNSTIGE GEVOLGEN HEBBEN.

HUMAAN PAPILLOMAVIRUS EN BAARMOEDERHALS

De vrouwelijke anatomie en de ontwikkeling van baarmoederhalskanker:

In sommige gevallen, namelijk bij besmetting met hoog-risico HPV-types, kunnen er kleine letsels op de baarmoederhals ontstaan. De ernst van deze letsels hangt af van het aantal cellen en de plek waar deze cellen zich op een abnormale manier ontwikkelen in het slijmvlies (geïnficeerde cellen).

De meeste van deze letsels verdwijnen vanzelf, terwijl anderen stabiel blijven of evolueren tot voorlopers van kanker (afwijkende cellen). Jaarlijks zijn er in België ruim 8.000 vrouwen die dergelijke letsels ontwikkelen, gelukkig zal slechts een klein aantal daarvan zich tijdens een proces van meerdere jaren tot kanker ontwikkelen. Desalniettemin zijn er jaarlijks in België ongeveer 700 vrouwen bij wie er effectief baarmoederhalskanker wordt vastgesteld.

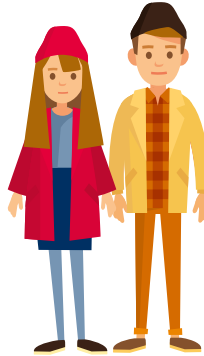
DE BEHANDELING KAN VARIËREN VAN OPVOLGING

HUMAAN PAPILLOMAVIRUS EN ANDERE VORMEN VAN KANKER

- ▶ KANKER VAN DE VAGINA
- ▶ KANKER VAN DE VULVA
- ▶ BAARMOEDERHALSKANKER

- ▶ ANALE KANKER
- ▶ HOOFD- EN NEKKANKER

- ▶ PENISKANKER

Humaan papillomavirussen kunnen het slijmvlies van de vagina en van de vulva infecteren en letsels veroorzaken die kunnen overgaan tot voorlopers van kanker en ontwikkelen tot vagina- of vulvakanker.

Anus- en peniskanker worden vaak veroorzaakt door een HPV-infectie, maar het betreft hier zeldzamere vormen van kanker.

Recente gegevens tonen aan dat hoofd- en nekkanker ook het gevolg kan zijn van een HPV-infectie en wordt overgedragen via orale seksuele contacten bij zowel vrouwen als mannen.

ENERZIJD'S TOT CHIRURGIE ANDERZIJD'S.

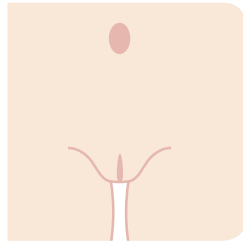

HUMAAN PAPILOMAVIRUS EN GENITALE WRATTEN

De laag-risico HPV-types kunnen goedaardige, maar daarom niet minder vervelende symptomen veroorzaken zoals genitale wratten.

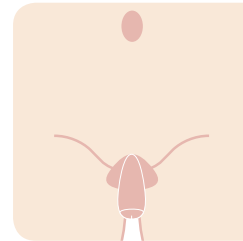
KOMEN VOOR:

- ▶ OP DE VAGINA
- ▶ OP HET SCHAAMBEEN
- ▶ IN DE BILNAAD OF TUSSEN DE BILSPIEREN
- ▶ TER HOOGTE VAN DE ANUS
- ▶ IN DE URINEBUIS

KOMEN VOOR:

- ▶ OP DE PENISHUID
- ▶ OP DE VOORHUID
- ▶ OP DE URINEBUIS
- ▶ IN DE ANALE STREEK
- ▶ OP HET SCHAAMBEEN
- ▶ BOVENAAN DE DIJEN

De tijd tussen de besmetting en het optreden van de symptomen van genitale wratten bedraagt ongeveer 6 maanden. In functie van de omvang en de ernst kan men overgaan tot medische behandelingen of chirurgische ingrepen die pijnlijk zijn en de terugkeer absoluut niet uitsluiten. In **25 TOT 67%** van de gevallen komen de wratten binnen de 3 maanden na behandeling terug!

Gelukkig kunnen deze vervelende wratten ook soms spontaan verminderen of verdwijnen.

Jaarlijks zijn er in België ongeveer **18.000** vrouwen en mannen waar er genitale wratten, veroorzaakt door HPV, worden vastgesteld. 90% van de genitale wratten kunnen voorkomen worden door HPV-vaccinatie.

**DEZE UITERST BESMETTELIJKE GENITALE WRATTEN VEROOZAKEN
ZOWEL FYSIEKE ALS PSYCHOLOGISCHE ONGEMAKKEN.**

HOE KAN JE EEN HPV-INFECTIE VERMIJDEN?

EEN CONDOOM BIEDT ONVOLDOENDE BESCHERMING

Het HPV-virus wordt overgedragen via contact met een geïnfecteerde huid. Concreet betekent dit dat er ook zonder penetratie sprake kan zijn van besmetting.

Daarom beschermt het condoom niet tegen HPV-infecties. Uiteraard is het condoom wel het beste middel om zich te beschermen tegen andere seksueel overdraagbare aandoeningen en tegen een eventuele zwangerschap.

BESCHERMEN KAN VIA VACCINATIE

Net als voor andere virussen (griep, hepatitis B enz.) is vaccinatie een doeltreffend en veilig preventiemiddel.

De antilichamen aanwezig in het vaccin zorgen ervoor dat indien een HPV-virus het lichaam binnendringt, het virus vernietigd wordt zodat de infectie zich niet kan ontwikkelen.

De gevaccineerde persoon moet op het moment van de vaccinatie virusvrij zijn. Daarom is het belangrijk om zich op jonge leeftijd te laten vaccineren, nog vóór de 1^e seksuele contacten.

Zoals je eerder al kon lezen in deze brochure, krijgt $\pm 80\%$ van de bevolking ooit te maken met een HPV-infectie, waarvan bijna 90% het virus spontaan zal elimineren.

Indien je reeds seksueel actief bent, moet de beslissing om gevaccineerd te worden besproken worden met je arts. De mogelijkheid bestaat dat je reeds besmet werd met een HPV-type aanwezig in het vaccin. In dit geval biedt HPV-vaccinatie enkel bescherming tegen de niet verworven HPV-vaccintypes aanwezig in het vaccin.

AARZEL NIET OM UW SEKSUELE PARTNERS TE VRAGEN
OF ZE GEVACCINEERD ZIJN TEGEN HPV.

IK WIL ME LATEN VACCINEREN, EN NU?

WIE?

In Vlaanderen kan je op 3 manieren gevaccineerd worden:

- ▶ gratis via de school in het 1^e middelbaar
- ▶ gedeeltelijk terugbetaald (11,90€/spuit) voor meisjes van 12 tot en met 18 jaar. Daarnaast is er ook een deel van de kost van de raadpleging bij de arts die het vaccin toedient.
- ▶ Vanaf de leeftijd van 19 jaar kan je ook gevaccineerd worden maar is er geen terugbetaling en zijn de prijzen per spuit als volgt: 2-valent vaccin = 68,93€; 4-valent vaccin = 118,25€; 9-valent vaccin = 134,52€.

Bepaalde HPV-gerelateerde kankers en genitale wratten treffen ook jongens. De nieuwe aanbevelingen van de Hoge Gezondheidsraad bevestigen het belang om ook de jongens te vaccineren.

In België kunnen de jongens ook gevaccineerd worden, maar er is momenteel nog geen terugbetaling en zijn de prijzen per spuit als volgt: 2-valent vaccin = 68,93€; 4-valent vaccin = 118,25€; 9-valent vaccin = 134,52€.

🔔 Afhankelijk van bij welk ziekenfonds je aangesloten bent is er mogelijk een bijkomende jaarlijkse financiële bijdrage voorzien inzake vaccinatie.

HOE?

Er zijn 3 vaccins beschikbaar die verschillen in functie van het aantal HPV-types waartegen ze bescherming bieden:

2-valent vaccin

16 18

4-valent vaccin

16 18 6 11

9-valent vaccin:

16 18 6 11 31 33 45 52 58

HPV-vaccinatie wordt via 2 of 3 inspuitingen toegediend in de bovenarm. Het 4- en 9-valent vaccin beschermt tot 90% tegen genitale wratten.

HPV-vaccinatie wordt algemeen goed verdragen, de bijwerkingen die het vaakst worden waargenomen zijn lichte pijn en irritatie op de toedieningsplaats en hoofdpijn. Sowieso is het aan te raden om de bijsluiter van het toegediend vaccin te lezen om eventuele contra-indicaties of bijwerkingen te kennen.

RAADPLEEG UW ARTS OF APOTHEKER INDIEN U MEER INFORMATIE WENST OVER HPV EN VACCINATIE.

QUIZ: JUIST OF FOUT?

	JUIST	FOUT
#1 - HET CONDOOM BIJDT BESCHERMING TEGEN ELKE SEKSUEEL OVERDRAAGBARE AANDOENING.	☐	☐
#2 - ELK INTIEM CONTACT KAN LEIDEN TOT EEN HPV-INFECTIE.	☐	☐
#3 - HET HPV-VACCIN (OOK VACCIN TEGEN BAARMOEDERHALSKANKER GENOEMD) VERMINDERT DE VRUCHTBAARHEID BIJ JONGE MEISJES.	☐	☐
#4 - HET IS GEVAARLIJK ALS JE AL NA 1 INENTING STOPT MET DE VACCINATIE.	☐	☐
#5 - ENKEL MEISJES MOETEN GEVACCINEERD WORDEN TEGEN HPV.	☐	☐
#6 - HET RISICO OP EEN HPV-INFECTIE NEEMT TOE IN FUNCTIE VAN HET AANTAL SEKSUELE PARTNERS.	☐	☐
#7 - INDIEN MEN GEEN SEKSUELE CONTACTEN HEEFT KAN MEN GEEN HPV-INFECTIE OPLOPEN.	☐	☐
#8 - HET HEEFT GEEN NUT OM MAAGDELIJKE PUBERS TE VACCINEREN.	☐	☐

- #1 - FOUT. Het beschermt niet tegen een HPV-infectie. Deze wordt overgedragen via elk seksueel contact met besmet slijmvlies. Het condoom beschermt wel tegen chlamydia, gonorrhoe en HIV.
- #2 - JUIST. Het HPV-virus wordt overgedragen door contact met geïnfecteerd slijmvlies of een geïnfecteerde huid. Aanraking van geslachtsdelen van zowel vrouwen als mannen kan een besmetting veroorzaken.
- #3 - FOUT. HPV-vaccins hebben geen invloed op de algemene gezondheid. HPV-vaccinatie wordt algemeen goed verdragen, de bijwerkingen die het vaakst worden waargenomen zijn lichte pijn en irritatie op de toedieningsplaats en hoofdpijn.
- #4 - FOUT. Stoppen na één prik is niet gevaarlijk, maar je bent dan niet voldoende beschermd tegen het virus. Het is dus best om je vaccinatie te vervolledigen.
- #5 - FOUT. Jongens lopen evenveel risico op een HPV-infectie. Ook zij kunnen het slachtoffer worden van ziekten die veroorzaakt worden door het HPV-virus.
- #6 - JUIST. Hoe groter het aantal seksuele partners, hoe groter de kans bestaat om een HPV-infectie op te lopen. Hou er rekening mee dat veel mensen besmet zijn zonder tekenen of symptomen te vertonen en hierdoor het virus overdragen zonder het zelf te weten.
- #7 - FOUT. Besmetting gebeurt door contact met geïnfecteerd slijmvlies of een geïnfecteerde huid. Aanrakingen kunnen volstaan om besmet te worden.
- #8 - FOUT. HPV-vaccinatie heeft juist het meeste nut vóór de eerste seksuele contacten. De antilichamen aanwezig in het vaccin zorgen ervoor dat, indien een HPV-virus het lichaam binnendringt, het virus vernietigd wordt zodat de infectie zich niet kan ontwikkelen.

WAT KAN JE ALS OUDER DOEN?

Als ouder wil je uiteraard vermijden dat je kinderen ziek worden of een risico lopen om ziek te worden. Hoe meer we weten over de gezondheidsrisico's die onze kinderen lopen, hoe meer we hen kunnen beschermen.

Naast het risico op zwangerschap bestaat er het risico om een HPV-virus op te lopen tijdens de eerste seksuele contacten, zelfs als er geen sprake is van penetratie.

Goed geïnformeerd zijn is een eerste stap in de bescherming tegen een HPV-infectie.

HOE KAN JE JE KINDEREN BESCHERMEN?

Het is van groot belang dat je als ouder met je kinderen kan praten over seksualiteit en de mogelijke gevolgen. Kies een geschikt moment en gebruik woorden waarbij je je goed voelt.

Stel voor om condooms te kopen en langs te gaan bij een arts of een gynaecoloog voor geschikte anticonceptie.

Ook is het belangrijk om te spreken over seksueel overdraagbare aandoeningen. Vaccineer je kinderen tegen HPV.

INDIEN JE KINDEREN NIET GEVACCINEERD WERDEN OP SCHOOL IS HET BELANGRIJK OM SAMEN MET JE KIND HPV-VACCINATIE MET DE ARTS TE BESPREKEN.

VLAAMSE VERENIGING VOOR OBSTETRIE EN GYNAECOLOGIE vzw

partner voor vrouw & vrouwenarts

Bijzondere Interessengroep
Pediatrische- en
Adolescentengynaecologie

domus
medica

MSD Belgium BVBA Lynx Binnenhof, 5 - 1200 Brussel

VACC-1205903-0061. Date of last revision: 03/2018